DOSSIER

La festa

SANT JORDI, FESTA CULTURAL A CATALUNYA

Imma Pagès i Valls

Les arrels històriques de la tradició de Sant Jordi es remunten al segle XVIII quan es popularitza la diada com una festa d'exaltació catalanista. Al llarg dels anys s'ha consolidat com una festa tradicional i emotiva en la qual els enamorats s'intercanvien una rosa i un llibre.

Sant Jordi, patró de Catalunya, és avui dia una festa popular, cívica i cultural que en els últims anys ha obtingut un reconeixement internacional en diferents països del món: el 1995, la UNESCO va instituir el dia 23 d'abril com a Dia Mundial del Llibre i del Dret d'Autor i, recentment, la UNESCO ha proclamat el 23 d'abril de cada any com el Dia Mundial del Llibre.

Si retrocedim en el temps, veiem que el Dia del Llibre es va començar a celebrar l'any 1926, en commemoració del naixement de Miguel de Cervantes. La idea de fer una festa d'aquest tipus va sorgir de l'escriptor i editor valencià Vicent Clavel i Andrés que va fer arribar la seva proposta des de la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona. Va ser acceptada pel ministre de Treball, Comerç i Indústria d'aleshores i el 6 de febrer de 1926, el rei Alfons XIII va signar el Reial Decret que instituïa oficialment la *Fiesta del Libro Español*.

L'Agenda 21 és com una mena d'examen de consciència que han de fer les nostres administracions.

L'objectiu principal d'aquesta celebració era difondre el llibre i la lectura a través de promocions i vendes al carrer. El Dia del Llibre, però, per a nosaltres, els catalans, tenia connotacions negatives des del seu naixement: es posava èmfasi en l'exaltació dels clàssics castellans i tots els llibres que no eren escrits en castellà eren discriminats.

Un altre apunt important és que, el 23 d'abril, a part d'ésser el dia de la tradicional festa de Sant Jordi, també és la data d'aniversaris d'autors destacats de la literatura universal com Shakespeare i Cervantes. Per això volem destacar que, a casa nostra, pel que fa a l'ambient literari català, el 23 d'abril es commemora, així mateix, la mort de Josep Pla, sens dubte un dels autors més prolífics i més importants de la nostra literatura.

En l'actualitat, la celebració de Sant Jordi com a diada del llibre i la rosa es complementa amb l'organització d'actes cívics i culturals arreu de totes les poblacions de Catalunya.

La petició de convertir la nostra festa en una diada universal va sorgir del Comitè del Congrés Mundial d'Editors. Aquesta petició va ser recollida amb entusiasme per la Generalitat i fou presentada a la UNESCO pel Govern espanyol. Tot un procés, doncs, que ha donat a aquesta diada tan tradicionalment nostra una projecció universal.

En l'actualitat, la celebració de Sant Jordi com a diada del llibre i la rosa es complementa amb l'organització d'actes cívics i culturals arreu de totes les poblacions de Catalunya i, a Molins de Rei, cal que en destaquem una de molt important: la Fira del Llibre en Català, que enguany ha celebrat la 18a edició.

Aquesta iniciativa no va ser gratuïta. Observant la situació de les publicacions en català, fa 18 anys, de seguida

Punt de llibre.

SANT JORDI, FESTA CULTURAL A CATALUNYA

Imma Pagès i Valls

DOSSIER

Punt de llibre.

ens vam posar tots plegats d'acord que calia potenciar, dins de les nostres possibilitats, l'edició de llibres en català. Malauradament, encara avui hem de cridar l'atenció sobre la crisi del llibre escrit en la nostra llengua. L'Associació d'Editors en Llengua Catalana avisa d'un estancament quant al nombre de títols i tirades. Els llibres en català no assoleixen encara la normalitat que caldria desitjar per a les publicacions literàries d'un país normal. La nostra llengua necessita encara de molts ajuts i iniciatives com la de Molins de Rei, que no tan sols continua, any rere any, sinó que ha crescut i s'ha ampliat amb la participació de moltes entitats i associacions i de la població en general.

La Fira del Llibre en Català de Molins de Rei va poder començar gràcies al suport de les sis llibreries que aleshores hi havia obertes a la nostra població.

La Fira del Llibre en Català de Molins de Rei va poder començar gràcies al suport de les sis llibreries que aleshores hi havia obertes a la nostra població. Els llibreters de seguida van estar d'acord amb l'objectiu de la proposta i van col·laborar, i col·laboren cada any, amb molt d'entusiasme en l'organització de la Fira. A les seves parades es pot trobar una oferta exhaustiva de títols exclusivament en català que sempre inclou les darreres novetats del mercat.

Actualment a la Fira hi col·laboren amb el mateix esperit cinc de les sis llibreries, perquè una ha tancat i avui dia comptem amb un nombre molt elevant de visitants i compradors. Al matí, el públic majoritari són nens. La majoria d'escoles i guarderies de Molins de Rei porten els infants per grups de classe a visitar la Fira perquè els llibreters els comentin els llibres que s'hi exposen i observin tot el que hi ha. El gruix de la població adulta la veiem a la tarda. La plaça de la Creu s'omple de gent de totes les edats que passeja tranquil·lament metre compra la rosa i tria i remena entre gran quantitat de llibres que hi ha a totes les parades.

Entre tots plegats hem aconseguit que Sant Jordi sigui també la nostra festa cultural.

Ja hem dit que la Fira va començar com un espai dedicat als llibres en català, però arran d'aquesta iniciativa, s'han anat ampliant les parades fins a arribar al nombre de dinou d'aquest any. Són les parades de diferents entitats locals —juvenils, partits polítics, ONG de tot tipus...— que també tenen el seu espai al voltant i a continuació de la plaça de la Creu.

A. F. CEPA

Intercanvi de llibres vells per Sant Jordi.

A més, Ràdio Molins de Rei fa tota la programació del dia de Sant Jordi des de la mateixa plaça i acostuma a oferir un monogràfic sobre Sant Jordi relacionat amb les publicacions, les lectures i les recomanacions de llibres, i inclou espais per potenciar i fer conèixer els

La festa

DOSSIER

La festa

SANT JORDI, FESTA CULTURAL A CATALUNYA

Imma Pagès i Valls

Punt de llibre.

llibres de producció local.

Per anunciar la Fira, cada any es dissenyen i s'editen un cartell i un punt de llibre esperat i col·leccionat per molts molinencs. Des de la primera edició, els dissenys contenen algun aspecte social interessant com, per exemple, el de l'any 1898, que mostra un Sant Jordi matant la TV, o el de l'any 1992, que vol potenciar la tradició que la lectura passi de pares a fills, o el darrer, el d'aquest any 2003, que relaciona llengües i cultures amb l'objectiu que tothom conegui aquesta festa nostra i se la faci seva, sobretot ara que a Molins de Rei comencem a tenir un nombre considerable de persones nouvingudes procedents de terres i cultures allunyades de la nostra.

La Fira del Llibre en Català ja és una tradició a Molins de Rei, una tradició ben viva que s'ha consolidat i que creix, any rere any, amb noves propostes. A més de mantenir viva aquesta parcel·la per a la lectura en català, la festa de Sant Jordi, a la nostra vila, s'ha convertit en tota una setmana cultural. Els dies d'abans i de després de la diada s'aprofiten per fer presentacions de llibres, lectures dramatitzades, conferències, ballades de sardanes, col·laboracions d'entitats locals com els Castellers i els Diables... Però el que s'ha de remarcar en aquest cas és que són les mateixes entitats les que també s'han fet seva aquesta diada i ja són elles les que acudeixen al Servei de Català perquè concentrem i adeqüem l'oferta d'activitats proposada. Entre tots plegats hem aconseguit que Sant Jordi sigui també la nostra festa cultural. Aquest és un altre valor afegit al propi d'aquesta diada.

Guillem

Fira del Llibre en Català a la plaça de la Creu de Molins de rei.